

Вітрук Ю. І., Екен Е., студенти,
Навчально-науковий інститут Аеронавігації,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Миронець О. М., старший викладач

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Космічна галузь нашої держави має значний економічний та науково-технічний потенціал. На початку 1992 р. в Україні налічувалося близько 600 спеціалізованих підприємств, які брали участь у створенні ракетно-космічної техніки і на яких працювало понад 250 тис. кваліфікованих спеціалістів. Зважаючи на сучасні реалії труднішої сьогодення, які мають негативні наслідки для розвитку нашої держави, актуалізується питання проблемних аспектів космічної галузі.

Космічна промисловість – це сукупність підприємств, зайнятих конструюванням, виробництвом і випробуваннями ракет, космічних апаратів і кораблів, а також їхніх двигунів і бортового обладнання (електричної та електронної апаратури). Ці підприємства належать державі або приватним власникам. Космічна промисловість має важливе політичне й економічне значення. Нею значною мірою визначаються промисловий потенціал і престиж держави: її підприємства постачають свою продукцію на внутрішній та зовнішні ринки, забезпечують замовленнями інші галузі господарства, надають велику кількість робочих місць. На сьогоднішній день космічна діяльність інтегрує і використовує досягнення таких найважливіших високотехнологічних галузей, як комп'ютерне програмне забезпечення, електроніка, зв'язок, біотехнології, створення нових матеріалів та ін. Космічна діяльність пов'язана з міжнародною торгівлею та політикою, глобальними ринками, міжнародною конкуренцією, стандартизацією та регулюванням. Основною продукцією ракетно-космічного комплексу України за часів СРСР були бойові ракетні комплекси стратегічного призначення всіх класів, на які було зорієнтовано 90% виробничих потужностей. В Україні створено чотири покоління бойових ракет стратегічного призначення, у тому числі найдосконаліші в світі СС-18 і СС-24, а також високоефективні космічні ракетні комплекси «Циклон» та «Зеніт». Після розпаду Радянського Союзу підприємства ракетно-космічного сектора, як і більшість українських промислових підприємств, опинилися в скрутному становищі, але за

рахунок зусиль Національного космічного агентства України (далі – НКАУ) кризу вдалося призупинити [1].

На сьогоднішній день значними проблемами для розвитку високотехнологічних підприємств космічної галузі є: налагодження співробітництва з іноземними партнерами, вихід на світовий ринок товарів і послуг є політичні та фінансові ризики для іноземних інвесторів в Україні. Фактичне бюджетне фінансування програми в 2013 склало 25,6% від запланованого, в 2014 – 29,7%, а в 2015 – 9,1%. Проте недофінансування з боку бюджету не є головною проблемою українських космічних підприємств, які можуть заробляти самостійно. Згідно з останнім п'ятирічним планом, який стартував у 2013 році, основним галузевим партнером України є Росія. Але зі зрозумілих причин в 2014 році співпрацю з РФ з будь-яких проектів, окрім мирних дослідницьких місій в рамках міжнародних домовленостей, було припинено. За оцінками Міжнародного валютного фонду українська космічна індустрія могла втратити до 80% доходів після початку російської агресії. Так, для одного з ключових підприємств космічної галузі України «Південного машинобудівного заводу», згідно з офіційною фінансовою звітністю, це призвело до збільшення збитку за 2014 рік більш ніж в 6 разів, підприємство також скоротило персонал на 1250 осіб до 8887 співробітників. Україна також втратила можливість запуску своїх ракет-носіїв з російських космодромів і ряд міжнародних проектів, на кшталт «Морського старту» і виробництва ракет-носіїв «Дніпро». У Криму залишився Євпаторійський центр дальнього космічного зв'язку. В даний момент також перебувають в підвішеному стані ключові для п'ятирічної програми проекти. Запуск першого телекомунікаційного супутника «Либідь», уже виготовленого MDA Канади, гальмується тим, що виводити його на орбіту повинна була російсько-українська ракета. Спільний проект з Бразилією, у рамках якого Україна повинна була отримати пусковий майданчик для нової ракети «Циклон-4», зупинений. Бразилія, яка входить разом з Росією в блок БРІКС, денонсувала угоду в односторонньому порядку. Тепер НКАУ намагається знайти спосіб повернути вкладені в спільне підприємство гроші. Не дивлячись на потребу вирішення фінансових і міжнародних питань, Україна має дуже великий потенціал. Виконання проекту «Морський старт» зумовило міжнародне визнання досягнень України, створило умови для забезпечення виробництва і десятків тисяч робочих місць на підприємствах космічної галузі. Урядом України спільно зі Світовим банком створено систему захисту іноземних інвесторів, яка забезпечила залучення до проекту іноземних фінансових ресурсів у

розмірі 100 млн. дол. без жодних витрат з бюджету України. Також готувалась аналогічна схема захисту для численних іноземних партнерів, що бажають співробітничати з підприємствами високотехнологічного сектора України [2].

Отже, для подолання проблем у космічній галузі потрібно вирішити наступні проблеми: 1) неефективне використання наявних ресурсів підприємствами галузі; 2) нестача оборотних коштів, дешевих кредитів для розвитку підприємств; 3) неефективне використання власних технологій; 4) наявність істотних політичних і фінансових ризиків для іноземних інвесторів; 5) відсутність достатнього досвіду та знань у сфері менеджменту, маркетингу, фінансів, права і сучасних ринкових відносин [3].

Література

1. Космічна промисловість [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Космічна_промисловість
2. Космос і ми [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ain.ua/2016/08/08/kosmos-i-my-cho-predstavlyaet-soboj-kosmicheskaya-otrasl-ukrainy-i-est-li-v-nej-mesto-dlya-innovacij>
3. Розвиток ракетно-космічної промисловості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/astronom/25806/>

УДК 347.823.21(043.21)

Вова В. М., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Тимченко А. П., к.ю.н., доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО МІЖНАРОДНОГО АЕРОПОРТУ «БОРИСПІЛЬ»

Міжнародний аеропорт «Бориспіль» є найбільшим і найпотужнішим в Україні. Він забезпечує близько 60% авіаційних пасажирських перевезень, щороку обслуговує понад 8 млн. пасажирів.

Під час бурхливого розвитку реактивної авіації зросли вимоги до якісної інфраструктури. Перед керівництвом УРСР та цивільної авіації постало питання будівництва потужного аеропорту, здатного обслуговувати літаки вагою понад 100 тон. Як варіант розглядалася реконструкція аеропорту в Жулянах, проте було вирішено будувати новий аеропорт поблизу комплексу військово-повітряних сил у Борисполі. Такому рішення сприяло вигідне розташування